

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж4 18/21
4.2.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорана Хацића, председника већа, Радмиле Ђурић и Маје Чогурић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Милан Јакшић, адвокат из Београда, Костолачка 15, против туженог Издавачког друштва “Ringier Axel Springer” д.о.о. са седиштем у ..., ..., чији је пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из Београда, Његошева 28-а, ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П4 312/19 од 16.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 04.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П4 312/19 од 16.11.2020. године у ставу првом изреке у делу којим је утврђено да је тужени повредио ауторска права тужиоца тако што је дана ... године, на интернет сајту ..., јавно саопштио ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора и ауторско дело саопштио у непотпуној форми – филм “...” чиме је тужиоцу нанео неимовинску штету, као и у ставу четвртном и шестом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П4 312/19 од 16.11.2020. године у преосталом делу става првог изреке којим је утврђено да је тужени повредио ауторска права тужиоца тако што је дана ... године, на интернет сајту ... неовлашћено јавно саопштио ауторско дело чиме је тужиоцу нанео имовинску штету, као и у ставу другом и осмом изреке и у том делу предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 312/19 од 16.11.2020. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да је тужени повредио ауторска права тужиоца тако што је дана године, на интернет сајту ... неовлашћено јавно саопштио ауторско дело, јавно саопштио ауторско дело без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора и ауторско дело саопштио у непотпуној форми – филм “....” чиме је тужиоцу нанео имовинску и неимовинску штету.

Ставом другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде ауторског права, јер је дана ... године на интернет сајту ... неовлашћено јавно саопштио ауторско дело тужиоца филм “...” исплати износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2020. године па до исплате.

Ставом трећим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да се обавеже тужени да тужиоцу на досуђени износ накнаде имовинске штете због повреде ауторског права тужиоца исплати законску затезну камату почев од 18.07.2018. године па до 15.11.2020. године.

Ставом четвртим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу на име неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца филма “...” без назначења имена или псеудонима аутора исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2020. године па до исплате.

Ставом петим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавеже тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца – филма “...”, без назначења имена или псеудонима аутора, преко износа досуђеног ставом четвртим изреке пресуде а до траженог износа од 50.000,00 динара исплати износ од још 20.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2020. године па до исплате.

Ставом шестим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца – филма “...”, у непотпуној форми исплати износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2020. године па до исплате.

Ставом седмим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да се обавеже тужени да тужиоцу на име накнаде неимовинске штете због повреде моралног права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца – филма “...” у непотпуној форми, преко износа досуђеног ставом шестим изреке пресуде а до траженог износа од 50.000,00 динара исплати износ од још 20.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 16.11.2020. године па до исплате.

Ставом осмим изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати трошкове парничног поступка у износу од 61.000,00 динара.

Ставом деветим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавеже тужени да тужиоцу на износ досуђених трошкова поступка исплати законску затезну камату почев од дана пресуђења до исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу, побијајући је у ставу првом, другом, четвртном, шестом и осмом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама законских овлашћења из члана 386 Закон о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11), Апелациони суд је нашао да је жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку, у погледу одлуке садржане у ставу првом изреке у делу који се односи на утврђење повреде моралних права тужиоца као аутора, као и ставу четвртном и шестом изреке побијане пресуде, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити је у овом делу учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју се жалбом туженог посебно указује. Изрека пресуде је у овом делу разумљива, не противречи сама себи нити разлосима који су у образложењу пресуде наведени о свим битним чињеницама на јасан и непротивречан начин, а који несумњиво произлазе из изведених доказа и целокупног стања у списима.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је аутор ауторског дела – филма “...” дужине 1:45 минута у коме се види мушка особа са навијачким обележјима француске репрезентације са ранцем на леђима како се најпре пење на стуб уличне расвете на Тргу Бана Јелачића у Загребу, на коме се налази велики број навијача хрватске репрезентације, те како га неки хрватски навијачи скидају са стуба и гурају у масу, а потом га други хрватски навијачи бране. Дана ... године, на интернет сајту ..., тужени је неовлашћено објавио предметни тужиочев филм без назначења имена, псеудонима или знака тужиоца као аутора и у непотпуној форми, с обзиром да је филм објављен у скраћеном трајању, уместо 1:45 минута, објављен је у трајању од 0:53 минута. Наведени снимак је након објављивања на интернет сајту туженог ... и након што је тужилац послао туженом опомену пред утужење ембедован са платформе daily-motion. Тужилац је новинар, у време сачињавања снимка 2018. године је радио у Интернет групи д.о.о. у оквиру које је и Telegraf.rs где ради и данас, а након што је сачинио кратки филм снимак је послао својој редакцији. Хтео је да његова редакција објави овај снимак иако није био ангажован да уради снимак као део свог посла а то му је значило и за афирмацију у свему новинарства. Редакција тужиоца је објавила на својој интернет страници овај филм без било каквих измена и уз навођење његовог имена као аутора. Након тога десило се да многи други медији међу којима је и “Blic” такође објавили овај филм, стим што је филм исечен тако да није било могуће видети да је он аутор. “Blic” је овај филм ставио на своју платформу као да су они аутори снимка и на тај начин су остваривали приход. Када је то видео тужилац је био бесан, љут и узнемирен а све због непоштовања његових ауторских права као и због чињенице да “Blic” на овај начин зарађује од његовог рада.

Примењујући материјално право на овако утврђено чињенично стање и то одредбе члана 2 став 1, став 2 тачка 9, члана 9 став 1, 2 и 3, члана 207 став 1, члана 15, 17, 18, 19, 20, 30 и 31 и 205 Закона о ауторским и сродним правима, првостепени суд је

одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде с обзиром да је тужени објављивањем тужиоачевог филма “...” дана ... године на свом интернет сајту ... без сагласности тужиоца, без означавања тужиоца као аутора и у непотпуној форми повредио ауторска права тужиоца, због чега је усвојио тужиоачев деклараторни тужбени захтев. Првостепени суд је оценио да је демично основан тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне штете из разлога што је у конкретном случају тужени на свом интернет сајту ... наведеног датума јавно саопштио тужиоачев филм, те га учинио доступним јавности на начин који омогућава појединцу индивидуални приступ делу са места и у време које он одабере, а све без овлашћења тужиоца и плаћања накнаде. Приликом одлучивања о висини накнаде материјалне штете, првостепени суд је прихватио рачун број 004/2001 из кога произлази да предузеће “ENDEMOL PRODUCTION” на рачун предузећа “СIKЛОТРОН” д.о.о. уплатило износ од 3.000 евра на име ауторског филма “...” налазећи да се наведена накнада може применити и у конкретном случају, будући да се ради о сличним ауторским делима (видео записима) при чему је тужиоачев видео запис – филм нешто краћи од наведеног видео записа. Осим тога, првостепени суд је имао у виду и чињеницу да тужени није оспорио висину тужбеног захтева тужиоца на име накнаде материјалне штете па је тужиоцу по наведеном основу досудио износ од 300.000,00 динара крећући се у границама тужбеног захтева а на досуђени износ материјалне штете из става другог изреке пресуде првостепени суд је тужиоцу досудио законску затезну камату на основу чланова 189 и 277 ЗОО почев од дана пресуђења па до исплате. Полазећи од тога да је тужени јавно саопштио тужиоачев филм без означавања имена или псеудонима тужиоца као аутора, односно саопштио наведени филм у непотпуној форми на тај начин што је скратио његову дужину трајања, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете делимично основан, те је с обзиром на све околности конкретног случаја и применом одредбе члана 200 ЗОО тужиоцу досудио износ од по 30.000,00 динара на име сатисфакције за сваку појединачну повреду права, односно на име повреде моралних права аутора јавним саопштавањем ауторског дела тужиоца без назначења имена или псеудонима тужиоца као аутора и у измењеној форми због чега је одлучио као у ставу четвртом и шестом изреке досуђујући на наведене износе и законску затезну камату од пресуђења па до исплате применом одредбе члана 277 ЗОО.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно је првостепени суд применио материјално право доносећи одлуку у ставу првом изреке у делу који се односи на утврђење повреде моралних права тужиоца као аутора, ставу четвртом и шестом изреке побијане пресуде, а за своју одлуку у овом делу првостепени суд је дао јасне и аргументоване разлоге које у свему прихвата и овај суд као другостепени.

Неосновани су наводи жалбе туженог да тужилац није доказао да је аутор предметног ауторског дела – филма “Француски навијач”, Ово из разлога што се тужилац у тужби поднетој у овој правној ствари легитимисао као аутор предметног ауторског дела, уз тужбу је као доказ приложио ЦД на коме се налази видео запис отварања ауторског дела – филма “...”, односно отварања предметног дигиталног фајла, а поред наведеног тужилац поседује оригинални дигитални фајл који је предао суду на рочишту дана 16.11.2020. године, па када се напред наведено доведе у везу са исказом тужиоца који је био јасан и логичан у делу у коме је тужилац навео да је он сачинио

предметни филм, као и да тужени у току поступка није посебно оспоравао ауторство тужиоца на предметном ауторском делу, нити је на рочишту дана 16.11.2020. године, када је вршен увид у оригинални дигитални фајл и увид у видео отварања филма који је претходно достављен у прилогу тужбе и на коме је присуствовао пуномоћник туженог, истицао примедбе и оспоравао аутентичност, као и садржину оригиналног дигиталног фајла, па је и по налажењу овог суда тужилац доказао ауторство на предметном ауторском делу, које наводима и доказним предлозима туженог није са успехом оспорено у првостепеном поступку.

Неосновано се жалбом указује и да су карактеристике фајла – видео записа отварања ауторског дела измењене након што је видео запис који је предмет спора јавно објављен, те да наведено доводи у сумњу да ли уопште постоји идентитет између видео снимка са ЦД и видео снимка који је предмет спора, с обзиром да је фајл – видео запис са достављеног ЦД под називом филм "...".mp4 креинран 24.09.2019. године, а модификован (измењен) 23.07.2018. године. Ово из разлога што сагласно одредби члана 372 став 1 ЗПП у жалби не могу да се износе нове чињенице и предлажу нови докази осим ако подносилац жалбе учини вероватним да без своје кривице није могао да их изнесе, односно предложи до закључења главне расправе. Тужени у току првостепеног поступка није указивао на наведене чињенице, при чему је био присутан на рочишту одржаном дана 16.11.2020. године на коме је вршен увид у видео отварање филма “Француски навијач” који је достављен на ЦД у прилогу тужбе, међутим, истакао је да нема примедбе на извршени увид, није оспоравао аутентичност наведеног снимка, нити је оспоравао идентитет са филмом на оригиналном дигиталном фајлу, при чему није имао ни других доказа у допуну доказног поступка, због чега овај суд налази да се на наведене чињенице не може са успехом позивати ни у жалби сагласно цитраној одредби члана 372 став 1 ЗПП.

Неосновано се жалбом указује да је првостепени суд погрешно утврдио чињенично стање када је утврдио да је спорни видео запис објављен на порталу медија Blic.rs, а не на платформи “Daily Motion” у ком случају нема одговорности туженог за наводну насталу штету. Ово из разлога што је првостепени суд увидом у два ЦД које је тужилац доставио уз тужбу утврдио да постоји видео запис отварања интернет сајта ..., страница Blic sport од ... године са спорним филмом, да у левом углу стоји видео:, те да је трајање филма 0:53 секунде, а увидом у накнадно достављени видео запис у горњем десном углу у оквиру филма се појављује “D” видео ... са стрелицом који упућује на сајт за отварање видеа, што и по оцени овог суда указује да је наведени снимак објављен на интернет сајта туженог дана ... године, а да је тек касније након што је тужилац послао туженом опомену пред утужење ембедован са платформе “Daily Motion”. Међутим, без обзира на наведено, по оцени овог суда правилан је закључак првостепеног суда да и то што је снимак након упућивања опомене пред утужење ембедован са друге платформе да то не ослобађа туженог одговорности. Ово из разлога што објављивањем линка на свом сајту на основу којег се може приступити ауторском делу, тужени је учинио дело доступно јавности, односно саопштио га на такав начин који омогућује појединцу индивидуални приступ делу са места и у време које он одабере, при чему није означио тужиоца као аутора дела, нити се претходно уверио да ли је дело објављено у интегралној форми. У вези са овим жалбеним наводом неосновано је и позивање и на судску праксу Суда правде Европске уније имајући у

виду да судска пракса није извор права, с обзиром да се сагласно одредби члана 145 став 2 Устава Републике Србије судске одлуке заснивају на Уставу, закону, потврђеном Међународном уговору и пропису донетом на основу закона, а сагласно одредби члана 142 став 2 Устава РС судови суде на основу Устава, закона и других општих аката када је то предвиђеном законом, општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора. При том Република Србија није чланица Европске уније и одлуке судских органа те међународне организације не везују домаћи суд у одлучивању, а поред наведеног позив на једну одлуку наведеног суда не представља доказ општеприхваћеног правила међународног права.

Неосновано се жалбом указује и да тужилац није доказао постојање нематеријалне штете. Ово из разлога што је одредбом члана 205 став 2 Закона о ауторском и сродним правима прописано да аутор има право на тужбу за накнаду неимовинске штете због повреда својих моралних права. Како су тужиоцу несумњиво повређена морална права аутора из члана 15 Закона о ауторском и сродним правима, према којој одредби аутор има искључиво право да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, приликом јавног саопштавања, као и члана 17 истог закона који предвиђа право на заштиту интегритета дела аутора које је између осталог објављено у измењеној и непотпуној форми, а што је у конкретном случају и учињено, то је правилно првостепени суд нашао да тужиоцу припада накнада неимовинске штете због повреда његових моралних ауторских права. При том тужилац је у свом исказу навео да је предметни филм њему значао за афирмацију у свету новинарства, да је био бесан, љут и узнемирен због непоштовања његових ауторских права, као и због чињенице да "Blic" на овај начин зарађује од његовог рада, као и да сматра да такво поступање није у реду, због чега је и по оцени овог суда тужилац претрпео неимовинску штету коју је тужени дужан да му надокнади.

Имајући у виду напред наведено, као и да је првостепени суд правилно применио одредбу члана 200 ЗОО правилно досуђујући тужиоцу правичну новчану накнаду за претрпљену неимовинску штету у ставу четвртом и шестом изреке, с обзиром да је и по налажењу овог суда износ од по 30.000,00 динара за сваку појединачну повреду моралних права тужиоца као аутора у складу са значајем повређеног добра и циљем коме та накнада служи и тиме да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом накнаде нематеријалне, односно неимовинске штете, при чему је правилна и одлука о законској затезној камати с обзиром да је донета на основу правилне примене материјалног права, Апелациони суд је применом одредбе члана 390 Закона о парничном поступку одлучио као у ставу првом изреке.

Суд је ценио и остале наводе жалбе туженог, али како не утичу на другачију одлуку у овом делу, није их посебно образлагао.

Међутим, основано се жалбом оспорава одлука првостепеног суда садржана у делу става првог изреке који се односи на утврђену повреду имовинских права тужиоца као аутора као и ставу другом изреке побијане пресуде којом је првостепени суд обавезао туженог да тужиоцу на име накнаде имовинске штете исплати износ од 300.000,00 динара са законском каматом почев од 16.11.2020. године па до исплате. Ово

из разлога што у овом делу побијана пресуда не садржи разлоге о битним чињеницама а разлози који су дати у образложењу су нејасни и међусобно противречни, због чега побијана пресуда у овом делу се не може испитати, па је у првостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју се жалбом туженог основано указује, а што је било од утицаја на правилно и потпуно утврђивање чињеничног стања.

Одредбом члана 98 став 1 Закона о ауторском и сродним правима прописано је да ако је аутор створио дело током трајања радног односа извршавајући своје радне обавезе, послодавац је овлашћен да то дело објави и носилац је искључивих имовинских права на његово искоришћавање у оквиру своје привредне делатности у року од 5 година од завршетка дела, ако општим актом или уговором о раду није друкчије одређено, при чему аутор има право на посебну накнаду зависно од ефекта искоришћавања дела. Ставом 2 истог члана прописано је да аутори дела створеног у радном односу задржава на том делу сва ауторска права осим права из става 1 овог члана.

У свом исказу тужилац је навео да је новинар и да је у време сачињавања спорног снимка радио у “Интернет груп” д.о.о. у оквиру које је и Telegraf.rs, да је екипа Telegraf.rs упућена у Загреб да прати понашање хрватских навијача, обзиром да је Хрватска играла меч са Француском, да га је екипа која се састојала од сниматеља и новинара позвала да иде са њима у Загреб што је учинио, стим што је отишао приватно јер тамо има и пријатеље, да је након сачињавања снимка снимак послао својој редакцији, да је хтео да његова редакција објави овај снимак иако није био ангажован да уради снимак као део свог посла, при чему је његова редакција објавила на својој интернет страници овај филм. Имајући у виду овакав исказ тужиоца остало је нејасно да ли је тужилац предметни снимак сачинио у радном односу или невезано од радног односа, с обзиром да је првостепени суд пропустио да постављањем питања разјасни које послове тужилац обавља у радном односу у предузећу “Интернет груп” д.о.о. а било је потребно разјаснити да ли је тужилац отишао у Хрватску као део екипе Telegraf.rs која је упућена од стране послодавца или је отишао приватно, као што је било потребно постављањем питања разјаснити и део исказа тужиоца у коме је навео да је снимак послао својој редакцији иако није ангажован да уради снимак као део свог посла, због чега је остало нејасно да ли је постојало његово радно ангажовање у Хрватској и у чему се састојало.

Поред наведеног основано се жалбом туженог указује да побијана пресуда у делу који се односи на висину накнаде имовинске штете садржи разлоге који су противречни стању у списима. Наиме, првостепени суд наводи да тужени није оспорио висину тужбеног захтева тужиоца на име накнаде материјалне штете, што не одговара стању у списима. Супротно томе тужени је у одговору на тужбу оспорио тужбу и тужбени захтев тужиоца у целисти, дакле и по основу и по висини, због чега је по налажењу овог суда тужилац био дужан да сагласно одредби члана 231 ЗПП односно применом правила о терету доказивања докаже висину имовинске штете. Основано се жалбом туженог указује да то првостепени суд није могао утврдити на основу рачуна број 004/2011 из кога произлази да предузеће “Endemol productions” на рачун предузећа “СИКЛОТРОН” д.о.о. платило износ од 3.000 евра на име ауторског филма “...”

налазећи да се наведена накнада може применити и у конкретном случају будући да се ради о сличним ауторским делима (видео записима). Наиме, жалбом се основано указује да првостепени суд није стручан да оцењује да ли спорни видео запис – филм представља слично ауторско дело филму “...” те да је наведено једино могло бити правилно утврђено извођењем доказа вештачењем од стране овлашћеног стручног вештака. При том је нејасан и закључак првостепеног суда да се ради о сличним ауторским делима имајући у виду да првостепени суд није вршио увид у филм “Battery man” већ је закључак о сличности извео само на основу дужине трајања, као и на основу тога да се ради о видео записима.

Из свих наведених разлога побијана пресуда је у овом делу морала бити укинута, а укинута је и одлука о трошковима с обзиром да зависи од коначног исхода спора.

На основу изнетог применом одредбе члана 391 став 1 и 392 став 2 Закона о парничном поступку одлучено је у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће имајући у виду примедбе на које му је указано овом одлуком отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка тако што ће правилно и потпуно утврдити да ли је предметно ауторско дело створено у радном односу, односно из којих разлога и на који начин је тужилац отпутовао у Хрватску, које су радне обавезе тужиоца у време сачињавања ауторског дела, да ли је приликом боравка у Хрватској био радно ангажован и у чему се састојао његов посао, те за случај да нађе да ауторско дело није створено у радном односу и да су тужиоцу повређена имовинска права аутора, на основу предложених и изведених доказа утврдиће висину накнаде имовинске штете које припада тужиоцу и за своју одлуку ће дати јасне и аргументоване разлоге.

**Председник већа-судија
Зоран Хацић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић